

Izjava o izdavačkoj etici i nesavjesnosti

U časopisu *Anafora* nastojimo osigurati najviše standarde etičkog ponašanja u svim stupnjevima priređivanja i objavljivanja. Pritom slijedimo smjernice za najbolju praksu u pogledu etičkih očekivanja, kršenja etičkih standarda i mjera protiv neetičkog ponašanja koje predlažu Committee on Publication Ethics (COPE) i Elsevier Publishing Ethics Resource Kit (PERK).

1. Etička očekivanja

Odgovornosti glavnog urednika

Odlučivanje o objavljivanju

- Glavni i odgovorni urednik donosi konačnu odluku o prihvaćanju/neprihvaćanju rada za objavljivanje.
- Pritom slijedi politiku Uredništva te važeće zakonske propise koji se tiču zaštite časti i ugleda, kršenja autorskih prava i plagiranja.
- Urednik se pri donošenju konačne odluke o objavljivanju rada može voditi mišljenjem recenzenata i članova Uredništva.
- Urednik mora osigurati anonimnu dvostruku recenziju svih radova objavljenih u časopisu.
- Urednik mora poticati odgovorno ponašanje.
- U slučaju etičkih pritužbi ili konflikta, urednik će postupiti u skladu s pravilima časopisa i omogućiti autorima priliku da se očituju na sve pritužbe. Sve pritužbe treba istražiti bez obzira na to kada je izvorna publikacija odobrena za tisak. Dokumentaciju povezanu s pritužbama treba sačuvati.

Nepriistranost

- Prilozi se vrednuju s obzirom na njihov intelektualni sadržaj bez diskriminacije na temelju rase, roda, spolne orijentacije, vjerskih uvjerenja, etničkog porijekla, državljanstva ili političke filozofije autora.
- Prilozi za sponzorirane ili tematske brojeve vrednuju se prema istim kriterijima kao i drugi prilozi, i to tako da se rukopisi procjenjuju i prihvaćaju isključivo prema njihovoj akademskoj vrijednosti i bez financijskih utjecaja.

Povjerljivost podataka i sukob interesa

- Urednik i članovi Uredništva ne smiju odavati podatke o zaprimljenom rukopisu nikome drugom osim autoru, recenzentima, mogućim recenzentima, pomoćnicima urednika i, prema potrebi, izdavaču.
- Urednik i članovi Uredništva moraju osigurati povjerljivost podataka ili ideja dobivenih putem recenzija i spriječiti njihovu zlouporabu.
- Urednik ne smije koristiti neobjavljene materijale iz priloga časopisu u vlastitom istraživačkom radu bez izričitog pisanog pristanka autora.
- U posebnom slučaju moguće je da gost-urednik tematskog izdanja/bloka bude i autor priloga u rubrici koju uređuje. Tada gosti-urednici moraju o tome unaprijed obavijestiti Uredništvo kako bi se spriječio sukob interesa prilikom vrednovanja i donošenja odluke o objavljivanju njihovih priloga. Gosti-urednici neće ni na koji način biti uključeni u postupak recenziranja i prihvaćanja svojih rukopisa, a brigu o njihovom rukopisu preuzet će netko od stalnih članova Uredništva.

Za više podataka o odgovornosti urednika, molimo, posjetite stranicu [COPE International Standards for Editors](#).

Odgovornosti recenzenata

Prilog odluci Uredništva

- Dvostruka recenzija pomaže uredniku pri donošenju odluke o objavljivanju rada, a kroz urednikovu komunikaciju s autorom može također pomoći u poboljšanju kvalitete rada.

Standardi objektivnosti

- Recenzije bi se trebale provoditi objektivno. Osobna kritika autora je neprimjerena.
- Recenzenti trebaju jasno i argumentirano izražavati svoja stajališta.

Povjerljivost

- Recenzenti moraju voditi računa o povjerljivosti recenzentskog postupka i svih podataka koje im je dostavio urednik ili autor.
- Svaki rukopis koji je zaprimljen za recenziju smatra se povjerljivim dokumentom; on se ne smije pokazivati drugima bez ovlasti urednika.
- Kopije rukopisa ne smiju se zadržati.

Upućivanje na izvore

- Recenzenti trebaju prepoznati i upozoriti urednika na bilo koji relevantan objavljeni ili predan sadržaj koji je bitno sličan ili se preklapa sa sadržajem recenziranog rukopisa, a koji autori nisu naveli kao izvor. Za svaku prethodno navedenu izjavu, zapažanje ili argument mora se navesti odgovarajući izvor.

Objava podataka i sukob interesa

- Podaci ili ideje dobivene putem recenzije su povjerljivi i ne smiju se koristiti u osobne svrhe. Recenzenti ne smiju razmatrati rukopise prema kojima imaju sukob interesa (financijski, institucijski, suradnički ili drugi odnos između recenzenta i autora, odnosno rada koji im je upućen na recenziju).

Za više podataka o odgovornosti recenzenata, molimo, posjetite stranicu [COPE Ethical Guidelines for Peer Reviewers \[PDF, 145 KB. Version 1, March 2013\]](#).

Odgovornosti autora

Standardi oblikovanja rada i iznošenja podataka

- Autori znanstvenih radova moraju rezultate i znanstveni doprinos svojeg rada prikazati točno i objektivno.
- Podaci navedeni u radu moraju biti točni.
- Rad mora biti detaljan i potkrijepljen odgovarajućom literaturom.
- Lažne ili svjesno netočne izjave su neetičko ponašanje i neprihvatljive su.

Pristup podacima i njihovo zadržavanje

- Od autora se traži da u radu iznesu izvorne podatke dobivene istraživanjem.

- Autori bi trebali biti spremni omogućiti javni pristup takvim podacima u skladu s Izjavom ALPSP-STM o podacima i bazama podataka (ALPSP-STM Statement on Data and Databases), ukoliko je to moguće, te bi trebali u svakom slučaju biti spremni u određenom roku sačuvati takve podatke nakon objavljivanja.

Izvornost i plagiranje

- Autori moraju zajamčiti da je njihov rad u potpunosti izvoran te da strogo slijedi pravila znanstvene metodologije. Ukoliko su koristili tuđe djelo ili riječi, moraju ih na odgovarajući način navesti.
- Prijava rukopisa za objavljivanje istoznačna je s "Izjavom o autorstvu i autorskim pravima" prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima (NN 167/03). Time autor jamči da poslani rad predstavlja njegov originalni rukopis te da nije bio ranije tiskan niti je pod razmatranjem za objavljivanje u nekoj drugoj publikaciji.
- S ciljem osiguravanja najviših etičkih i akademskih standarda kvalitete znanstvenih radova, izvornost sadržaja svih rukopisa uzetih u razmatranje za objavljivanje u *Anafori* podvrgava se provjeri putem alata Turnitin/Ephorus. Slanjem rukopisa u časopis, autor prihvaća sve potrebne provjere izvornosti koje će rukopis morati proći tijekom postupka evaluacije ili objavljivanja.

Autorska prava

- Autori trebaju potvrditi da poslani rukopis ne krši pravila o autorskim pravima.
- Ukoliko je potrebno, autori trebaju ishoditi dopuštenje autora čijim se istraživanjima koriste kako bi reproducirali bilo kakav sadržaj iz drugih izvora. Časopis *Anafora* ne snosi odgovornost za povrede prava navođenja autora. Svako kršenje zakona o autorskim pravima rezultirat će odbijanjem poslanog materijala ili njegovim povlačenjem nakon objavljivanja. Nadalje, predani rukopis ne smije sadržavati nikakav klevetnički, pogrđni, opsceni ili protupravni materijal.

Višestruko objavljivanje istog materijala

- Autor ne bi smio objavljivati rukopise u kojima se bavi uglavnom jednakim istraživanjem u više od jednog časopisa ili primarne publikacije. Podnošenje istog rukopisa u više od jednog časopisa istodobno predstavlja neetičko ponašanje u izdavaštvu i neprihvatljivo je.

Upućivanje na izvore

- Potrebno je uvijek na prikladan način citirati izvore i navesti autore na koje se rad poziva.

Autorstvo rada

- Autorstvo rada mora biti točno navedeno. Prijava rukopisa za objavljivanje podrazumijeva da su svi pojedinci koji su navedeni kao autori zaista sudjelovali u nastanku djela te da su svi dali suglasnost za njegovo objavljivanje.

Opasnosti po ljude i životinje

- Ukoliko rad uključuje uporabu kemikalija te postupke ili opremu čija je uporaba opasna, autor to mora jasno istaknuti u rukopisu i treba voditi računa o tome da svako istraživanje koje uključuje ljude ili životinje bude u skladu s nacionalnim, lokalnim i institucionalnim zakonima i propisima (npr. WMA deklaracija iz Helsinkija, NIH politika uporabe laboratorijskih životinja, Direktiva EU o korištenju životinja) te po potrebi dostaviti potvrdu o odobrenju istraživanja.
- Autori bi trebali zatražiti izričito dopuštenje za istraživanja koja se provode na ljudima i poštivati njihovu privatnost.

Iznošenje podataka i sukob interesa

- Autori su dužni voditi računa o tome da u njihovu radu nema potencijalnih sukoba interesa koji bi mogli utjecati na rezultate ili tumačenje istraživanja, primjerice ukoliko postoji konkurentski interes koji bi mogao vršiti utjecaj na autora u bilo kojoj fazi tijekom procesa objavljivanja.
- Svi izvori financijske potpore projektu trebaju biti navedeni.

Značajne pogreške u objavljenim radovima

- Ukoliko autor otkrije značajnu pogrešku ili netočnost u vlastitom objavljenom djelu, njegova je obveza odmah obavijestiti urednika časopisa ili izdavača te surađivati s urednikom kako bi se objavio *erratum*, dodatak ili ispravak, odnosno kako bi se rad povukao iz objave u slučajevima kada je to potrebno.

Za više podataka o odgovornosti autora, molimo, posjetite stranicu [COPE International Standards for Authors](#).

2. Mjere postupanja protiv neetičkog ponašanja

Prepoznavanje neetičkog ponašanja

- Bilo tko i bilo kada može ukazati na neprimjereno i neetičko ponašanje i na njega upozoriti urednika i izdavača.
- Tko god o takvom ponašanju obavijesti urednika ili izdavača, treba pružiti dovoljno podataka i dokaza kako bi se pokrenula istraga. Sve optužbe shvatit će se i tretirati ozbiljno i nepristrano sve dok se problem ne riješi.

Istraga

- Odluku o početku istrage neetičkog ponašanja donosi urednik, po potrebi u dogovoru s izdavačem.
- U slučaju istrage dokazi se prikupljaju, izbjegavajući širenje informacija izvan kruga ljudi koji su dijelom istrage.

Manji prekršaji

- Manji prekršaji rješivi su u skraćenom postupku, bez uključivanja viših instanci. U bilo kojem slučaju, autoru treba dati priliku da odgovori na sve optužbe.

Ozbiljne povrede etičkog kodeksa

- Sankcioniranje ozbiljnih oblika nedozvoljenog ponašanja može uključivati obavještanje poslodavca osobe optužene za nedozvoljeno ponašanje. U dogovoru s izdavačem ili nadležnim institucijama, urednik će po potrebi donijeti odluku o uključivanju ili neuključivanju poslodavca u postupak, bilo samostalnim uvidom u dostupne dokaze ili daljnjim savjetovanjem s određenim brojem stručnjaka.

Mjere (od blažih prema strožima; mogu se primijeniti zasebno ili u kombinaciji)

- Informiranje ili educiranje autora ili recenzenta u slučajevima nesporazuma ili neprimjenjivanja prihvatljivih standarda.
- Kontaktiranje autora ili recenzenta pisanim putem kako bi se ukazalo na nedopušteno ponašanje i izrekla opomena.
- Objavljivanje službene obavijesti kojom se ukazuje na neprimjereno ponašanje.
- Objavljivanje uvodnika s pojedinostima o neprimjerenom ponašanju.
- Formalno pismo voditelju odsjeka ili tvrtke koja financira autora ili recenzenta.

- Formalno povlačenje publikacije iz časopisa te informiranje o tome voditelja odsjeka na kojem je autor ili recenzent zaposlen, službe za pohranu i čitateljstva publikacije.
- Uvođenje formalnog embarga na priloge dotičnog pojedinca na određeno vrijeme.
- Obavještavanje nadležnih insitucija o dotičnom slučaju i njegovu ishodu s ciljem daljnje istrage i djelovanja.

Za više podataka o mjerama u slučaju neetičkog ponašanja, molimo, posjetite stranicu [Elsevier Publishing Ethics Resource Kit \(PERK\)](#).